

Boží slovo nám připomíná, jaké jsou podmínky Ježíšova učedníka. Ježíš je opět velmi radikální: „Kdo miluje otce, matku, děti, víc nežli mne, není mne hoden.“ Co to pro nás znamená? Že Bohu v našem životě má patřit první místo, jinak nebudeme hodní Boha. To je skutečně velký Ježíšův nárok.

Jak to ale poznám, že mám Boha ve svém životě na prvním místě? Poznám se to podle toho, kolem čeho se točí můj život. Co je v jeho středu, co stojí v centru mého života? Stojí v centru mého života Ježíš? Možná, že v centru mého života stojí peníze, práce, studium nebo rodina. Představme si mladého tatínka, který přijde a řekne: „Víte, já nemám čas na modlitbu, nemám čas chodit do kostela, musím se přece starat o svoji rodinu.“ Co je v centru života tohoto tatínka? Je to jeho rodina. Není to Bůh, ale rodina. Jistě, věřím tomu, že i Bůh je pro něho velkou hodnotou, ale bohužel není tou hodnotou největší. Samozřejmě, že když člověk bude mít Boha na prvním místě, tak to neznamená, že bude tím ostatním pohrdat. To neznamená, že se přestane zajímat o obchod, peníze, rodinu. Ale je to tak, že když Ježíš bude v mém životě na prvním místě, tak i to ostatní bude na správném místě. Když ale Ježíš nebude první, tak co se stane? Nebudu uctívat Boha, ale věci. Už nebudu žít pro Boha, ale pro peníze, pro studium nebo pro rodinu. Bude to něco, čemu se budu klanět. A co se stane? Naplní se Ježíšovo slovo: „Kdo má raději otce, matku, děti, není mne hoden.“

Abychom lépe pochopili, co to znamená mít Boha na prvním místě, tak nám může pomoci takový trochu bláznivý příběh:

Jeden člověk je vášnivý filatelista. Má doma obrovskou a velmi cennou sbírku známek. Jednoho dne jde kolem obchodu se známkami a ve výloze uvidí nesmírně vzácný exemplář. Je mu jasné, že takovou známku si v životě nemůže koupit. Tak se smutně dívá na tu známku a teď si toho všimne prodáváč. Proáváč vyjde z obchodu a ptá se: „Příteli, chtěl bys mít tu známku?“ „Děláte si legraci, kde bych na to vzal?“ A prodáváč povídá: „Podíváme se na to a snad bychom se mohli nějak domluvit. Jste připraven celou vaši sbírku vyměnit za tuto jedinou známku?“ „Ne, to nemohu udělat. . . ale víte co, tak jo, to беру.“ Jenže prodáváč povídá: „No, ale ta známka má ještě mnohem větší cenu než celá vaše sbírka. Jestli tu známku chcete, tak mi k tomu musíte dát ještě váš dům.“ „No dobře, tak vám dám i svůj dům.“ „To ale ještě nestačí, to je tak vzácná známka, že mi k tomu všemu musíte dát ještě všechny svoje vkladní knížky.“ „Kvůli této známce obětují i všechny své vkladní knížky.“ „Ale to mi ještě nestačí, sám víte, o jak cennou známku jde. Potřebuji, abyste mi k tomu všemu dal ještě svoji ženu.“ Filatelista na to možná řekne: „No jistě, to je to nejjednodušší.“ Prodáváč ale pokračuje dál: „Víte, jestli tu známku chcete doopravdy získat, musíte mi dát úplně všechno.“ Sběratel se zamyslí a povídá: „Dobře, všechno vám dám a konečně už bude známka moje.“ Potom dostane do ruky známku, a to je v té chvíli to jediné, co má. Když už odchází, prodáváč se na něho ještě obrátí a povídá: „Víte co, já teď nepotřebuji tyto vaše věci, nechte si je. Ale protože je to moje, tak kdykoliv přijdu a požádám vás o některou z těchto věcí, vy mi to dáte.“

Toto je být učedníkem. „Pane, všechno ti dávám – majetek, rodinu, dům.“ A Ježíš říká: „Dobře, všechno ti to vrátím zpátky, ale žij tak, abys věděl, že to, co máš a co jsi, není tvoje. Ale o cokoli tě požádám, tehdy mi to dej, dobrovolně a beze vzpoury.“ A tak nezapomínejme – to, co jsem a co mám, to není moje! To patří Bohu a to je právě to: být Božím učedníkem.

podle Eliase Velly

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Daniel J. Harington – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

Slavnost sv. Petra a Pavla

29. června 2014

Když Ježíš přišel do kraje u Césareje Filipovy, zeptal se svých učedníků: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ Odpověděli: „Jedni za Jana Křtitele, druzí za Eliáše, jiní za Jeremiáše nebo za jednoho z proroků.“ Řekl jim: „A za koho mě pokládáte vy?“ Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha!“ Ježíš mu na to řekl: „Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj nebeský Otec. A já ti říkám: Ty jsi Petr. Skála a na té skále zbuduji svou církev a pekelné mocnosti ji nepřemohou. Tobě dám klíče od nebeského království: co svážeš na zemi, bude svázáno na nebi, a co rozvážeš na zemi, bude rozvázáno na nebi.“ Můj Otec, který mi je dal, je větší než všichni a z Otcových rukou je nemůže vyrvat nikdo. Já a Otec jedno jsme.”

Mt 16, 13 – 19

13. neděle. v mezidobí

Ježíš řekl svým apoštolům: ³⁷ „Kdo miluje otce nebo matku víc nežli mne, není mě hoden; kdo miluje syna nebo dceru víc nežli mne, není mě hoden. ³⁸ A kdo nebere svůj kříž a nenásleduje mě, není mě hoden. ³⁹ Kdo nalezne svůj život, ztratí ho, kdo však ztratí svůj život pro mě, nalezne ho. ⁴⁰ Kdo přijímá vás, přijímá mne, a kdo mne přijímá, přijímá toho, který mě poslal. ⁴¹ Kdo přijme proroka, že je to prorok, dostane odměnu jako prorok; kdo se ujme spravedlivého, že je to spravedlivý, dostane odměnu jako spravedlivý; ⁴² kdo podá třeba jen číši studené vody jednomu z těchto nepatrných, protože je to můj učedník, amen, pravím vám: nepřijde o svou odměnu.“

Mt 10,37-42

Úvod k meditaci

I číše podaná s láskou je v Božích očích velkým skutkem. Kdy naposledy jsem takto nezištně jednal? A kdy před tím? U koho ze svých přátel bych se mohl takovému mistrovství nezištnosti a diskretnosti naučit? Kterými skutky skutečně pomůžu svým blízkým (nesprávným nebo nesprávně vykonaným *dobrym skutkem* mohu nepomoci nebo dokonce ublížit)?

Výklad biblického textu

Kontext: Celý text je uvozen již předchozími verši, které nejsou k liturgickému úryvku připojeny: *Ke každému, kdo se ke mně přiznává před lidmi, i já se přiznám před svým Otcem v nebi; ale každého, kdo mě před lidmi zapře, zapřu i já před svým Otcem v nebi. Nemyslete si, že jsem přišel uvést na zem pokoj, nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč. Neboť jsem přišel rozdvojit syna s otcem, dceru s matkou a snachu s tchyní: lidé z vlastní rodiny se s člověkem zneprátelejí.*

Poslední část řeči k vyslaným apoštolům se dotýká bolestné skutečnosti rozdělení v rodině kvůli evangeliu. Ne všichni totiž přijmou Krista, a proto se v mezilidských vztazích vyskytne napětí, ba dokonce i nepřátelství (viz předcházející verše 34-36). Samozřejmě je v takových situacích *jednodušší* couvnout a postavit na vedlejší kolej evangelium, aby se odstranily příčiny napětí. A před tím Kristus varuje.

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:

Sk 12, 1 – 11

2. čtení:

2 Tim 4, 6-8.17-18

Evangelium:

Mt 16, 13 - 19

1. čtení:

2 Kral 4,8-11.14-16a

2. čtení:

Řím 6,3-4.8-11

Evangelium:

Mt 10,37-42

Srování:

Lk 14,26-27;

Dt 33,9; Mt 19,29;

Mt 16,24-25;

Lk 17,33;

Jan 12,25; 13,20;

Mk 9,37;

Lk 9,48; 10,16;

1 Král 17,9-24;

Mk 9,41

37 Kdo miluje otce nebo matku víc nežli mne, není mě hoden: Celá SZ tradice potvrzuje velkou úctu k vlastní rodině. Ježíš tuto tradici jednoznačně potvrzuje, např. i v Mt 15,3-6. Proto je třeba provokativní Ježíšův výrok (Lukášovo znění je ještě ostřejší) brát v celém tomto kontextu. Provokativní vyjádření opět ukazuje, že Ježíš dává na toto téma velký důraz. I vlastní rodinu můžeme zařadit do nesprávných souvislostí – *zbožštit ji* – a pak to škodí nám i našim blízkým. Jsou totiž situace, kdy je třeba se rozhodnout pro Boží hodnoty a ty mohou být v rozporu s hodnotami příbuzných. Ježíšův výrok dodává učedníkům sílu, aby *ustáli* před svou rodinou někdy náročné Boží výzvy.

38 A kdo nebere svůj kříž: Slova o kříži jsou hned druhou Ježíšovu provokací v další větě. Slavný řečník Cicero totiž řekl, že už samotné slovo *kříž* má být daleko od rtů římských občanů. Přesto Ježíš tu odvalu má a o kříži hovoří. Pomáhá nám tak, abychom přijímali vlastní život v jeho pravdivosti. Vzdát se svého kříže znamená vzdát se možnosti svého života. Slovy o kříži také Ježíš propojuje svoji oběť na kříži, oběť lásky, s křížem našich osobních starostí a bolestí, které také mohou být nesené v kontextu lásky k Bohu i k lidem kolem nás. Slovo svůj může také naznačovat, že ne všechnu starost světa máme nést. Jsou též věci, které můžeme a máme u sebe nebo ve svém prostředí měnit trpělivě, ale vytrvale k lepšímu (zdravý životní styl, starost o spravedlnost, starost o odstranění chudoby...).

a nenásleduje mě: V těchto slovech se skrývá i ujištění, že neseme-li takto svůj kříž, nejsme sami, následujeme Ježíše a on je s námi.

39 Kdo nalezne svůj život, ztratí ho: Pro židovského člověka je život nejvyšším dobrem. Tento postoj může učit i nás, když se příliš staráme o kariéru, výkonnost v práci a ohodnocení od druhých. I Ježíš přeje zcela jednoznačně našemu životu, svoje poslání spojuje s touhou, abychom žili svůj život naplno: *Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti* (Jan 10,10). Teprve v souvislosti s tímto ohodnocením lidského života můžeme naslouchat dalšímu hodně odvažnému výroku: *Kdo nalezne svůj život, ztratí ho*, za kterým můžeme slyšet užitečné varování, aby člověk ve svém spokojeném životě – živobytí – neztratil smysl pro vyšší hodnoty. Pokud člověk svůj spokojený život postaví na první místo, nakonec hledá pouze sebe a mívá se s smyslem vlastního života. Vrcholem naplnění tohoto Božího slova je mučednictví pro Krista – to bylo přítomné v době napsání evangelia a je přítomné i v současnosti.

kdo však ztratí svůj život pro mě, nalezne ho: Někdy je třeba ztrácet ze svého spokojeného života, abychom nikdy neztráceli z hodnot, které Ježíš přináší v evangeliu – preferovat lásku a být schopný ve vztahu dát sebe *až na druhé místo*.

40 Kdo přijímá vás, přijímá mne: Od těchto výroků, vztahujících se ke všem křesťanům bez rozdílu, se evangelista vrací k specifickému poslání misionářů (v. 40-42). V této krátké závěrečné části se pozornost soustřeďuje na přijetí těchto hlasatelů.

K tématu

Setkání s Ježíšem Kristem jako cesta k sobě

Pro nás křesťany je Ježíš Kristus vtělené Boží slovo. V něm je Boží slovo viditelné, rozpoznatelné. S Ježíšem Kristem se můžeme setkat. Jsou to především dvě místa setkání, která nás vedou k naší vlastní identitě: jednak příběhy o uzdravení, jež nám vyprávějí evangelia, a jednak kříž, na kterém se nám nejzřetelněji zjevuje láska Ježíše Krista ve své spasitelné a osvobozující síle. Chtěl bych vybrat jenom jeden příběh o uzdravení:

„K Ježíšovi přišel jeden malomocný a na kolenou ho prosil: 'Chceš-li, můžeš mě očistit.' Ježíš měl s ním soucit. Vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl mu: 'Chci, buď čistý!' A hned od něho malomocenství odešlo a byl očištěn“ (Mk 1,40-42).

U příběhů o uzdravení bychom se měli nejdříve ptát: Vidím se v této nemoci? Co o mně vypovídá? Potom můžeme sledovat Ježíšovy terapeutické kroky. Být malomocný znamená necítit se dobře ve své kůži. Nebýt schopen sám sebe přijmout. Nebýt schopen sám sebe vystát. Kdo nemůže přijmout sám sebe, necítí se přijatý ani od ostatních. Cítí se vyloučený ze společenství. Všechno, co ostatní dělají a říkají, interpretuje jako odmítnutí sebe.

Ježíš tedy uzdravuje ve čtyřech krocích. 1. krok: Má soucit s nemocným. Vcítí se do člověka, ve kterém je tolik hořkosti, protože se neumí přijmout a cítí se všemi odmítaný. 2. krok: Ježíš vztahuje ruku. Chce s ním navázat kontakt. Kdo odmítá sám sebe, často odmítne i podanou ruku. Nebo ji naopak uchopí a už ji nikdy nepustí. Obáváme se potom, že ten druhý si nás úplně přivlastní. Ježíš nemá strach z toho, že by si ho někdo přivlastnil, protože spočívá v sobě a v Bohu. 3. krok: Ježíš se člověka dotýká. Nemá vůbec strach dotknout se malomocného, nemá strach z vnitřního chaosu a špíny, s nimiž se v tomto člověku setkává, protože je v souladu sám se sebou. 4. krok: Ježíš říká: „Chci, buď čistý!“ Ježíš říká: Přijímám tě takového, jaký jsi. Přijmout sám sebe takového, jaký jsi, je ale teď i tvůj úkol – potom budeš čistý. Často nejsme čisti proto, že mnohé věci sami v sobě odmítáme a označujeme je za poskvrněné. Kdo se cítí Bohem přijímaný, přijímá i všechno v sobě a skrze toto přijetí je to proměněno, očištěno. Ježíš se nenechává nemocným zatlačit do role, že on sám má jeho problém vyřešit. Ježíš ho z něj snímá, ale je také na nemocném, aby se sám přijal, aby se rozhodl pro sebe a pro svůj život. Jako duchovní průvodce se někdy dostanu do léčky, že si myslím, že musím nemocného uzdravit a odejmut od něj jeho vlastní odpovědnost za uzdravení.

Někteří hosté, které doprovázím, jako by mi říkali: „Namáhej se ty. Kdybys byl lepší kněz, bylo by mi lépe.“ Ježíš této pasti uniká tím, že sice nemocného bezpodmínečně přijme, ale také ho vyzve, aby převzal odpovědnost sám za sebe. Jen tehdy, když se on sám rozhodne, že i on sám sebe přijme, bude se cítit čistý.

Druhé místo, na kterém zažíváme bezpodmínečné přijetí Ježíšem Kristem, je kříž. Jan popisuje kříž jako vrchol lásky: „A protože miloval svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku až do krajnosti“ (Jan 13,1). Ježíš odpouští svým vrahům ještě na kříži. Tak nám to líčí Lukáš: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí“ (Lk 23,34).

Když se dívám na kříž, cítím se bez výhrad přijatý. Když Ježíš odpouští dokonce i vrahům, neexistuje ve mně nic, co by nemohlo být odpuštěno. Potom jsem cele a plně přijatý. Evangelický teolog Paul Tillich nazývá odpuštění „přijetím nepřijatelného“. Často si připadáme nepřijatelně.

Kříž Ježíše Krista nám umožňuje se přijmout, neboť Bůh nám odpustil naše hříchy. Proto místo abychom se na sebe hněvali, můžeme i my sami sobě odpustit.

CVIČENÍ

Důležitou cestou pro křesťany prvního století bylo zažít spasitelné a uzdravující působení kříže, v modlitbě se připodobnit Ježíši na kříži. Proto spojili nejdůležitější modlitební gesta s Ježíšovým křížem. To je postoj modlícího se člověka: otevíráme paže a ruce do tvaru velké mísy. Ježíš na kříži nad námi otevřel nebe. Skrze jeho kříž se stáváme stromem, který vztahuje svoje větve k nebi. Cítíme se svobodní a volní.

Potom je to gesto žehnání: Otočíme ruce vzhůru a necháváme Boží požehnání skrze ně proudit k lidem, které máme na srdci. Nebo necháme požehnání proudit do prostor, ve kterých bydlíme či pracujeme. Ježíš nás zve, abychom žehnali i pronásledovatelům, tedy lidem, se kterými máme těžkosti. To proměňuje náš vztah k nim.

Třetím gestem je zkřížení rukou na hrudi. Je to gesto obejmutí sebe samých. Ježíšovo gesto na kříži je gesto milujícího objetí. Ježíš u Jana říká: „A já, až budu ze země vyvýšen, potáhnu všechny k sobě“ (Jan 12,32). Láskyplně přijímáme protiklady v nás: přednosti i slabosti, světlé a stinné stránky, to zdravé i to nemocné, příjemné i nepříjemné. Tímto gestem zároveň zavíráme dveře, abychom v sobě chránili posvátný prostor, ve kterém v nás přebývá Kristus, ve kterém je v nás Boží království. Tam, kde v nás panuje Bůh, tam jsme osvobozeni od moci lidí, od jejich posuzování a odsuzování, od jejich očekávání a zranění. Tam jsme zdraví a úplní, přirození a autentičtí, čisti a průzrační. A tam, kde v nás přebývá Bůh, tajemství, jsme u sebe a u Boha doma.

Čtvrtým gestem je znamení kříže. Do svého těla jakoby vtiskujeme Boží lásku, necháváme v něm proudit Ježíšovu lásku, která byla tak zřejmá na kříži. Necháváme ji proudit do svého myšlení (čelo), do své vitality a sexuality (podbřišek), do svého nevědomí – do ženské strany, do srdce (levé rameno) – i do vědomí, do mužské strany, do jednatí (pravé rameno). Zakousíme, že jsme Bohem velmi milováni.

Anselm Grün – Doprovázení na duchovní cestě